

Samenvatting

Sociale Visie Utrecht 2040

Samen voor een inclusief,
veerkrachtig en gezond Utrecht

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl](https://www.utrecht.nl)

Dit is een korte samenvatting van de Sociale Visie Utrecht 2040 (SVU 2040) in eenvoudige taal. Deze versie helpt om snel inzicht te krijgen in de koers van Utrecht en hoe we samen werken aan dat wat we willen bereiken voor 2040, onze zogenoemde ambities.

Waarom een Sociale Visie Utrecht 2040?

De afgelopen jaren is een stevige basis gelegd voor een Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. Met veel mensen in Utrecht gaat het goed. Toch zijn er nog altijd grote, ongewenste verschillen tussen Utrechters op het gebied van rondkomen, gezondheid en de kans om zich te kunnen ontwikkelen of mee te doen. Tegelijkertijd staan we voor grote uitdagingen op het gebied van financiën, beschikbare ruimte, betaalbaar wonen en een tekort aan personeel. Ondertussen groeit onze stad flink naar zo'n 470.000 inwoners in 2040. Dit vraagt om het maken van scherpe keuzes. Daarom hebben we Utrechters, onze partners en onszelf gevraagd: welke stad willen we in 2040 zijn? Vanuit het antwoord hierop is deze visie geschreven.

We willen Utrecht gezond en leefbaar houden en de verschillen tussen de inwoners verkleinen. Daarom investeren we ongelijk om gelijke kansen te vergroten, werken we nog beter samen met Utrechters en organisaties in de stad en richten we ons op die onderwerpen waarmee we het meeste verschil kunnen maken. De visie geeft richting bij de keuzes die we de komende tijd moeten maken en onze beleids- en uitvoeringsplannen maken deze visie concreter.

Ambitie Sociale Visie Utrecht 2040

Utrecht is in 2040 een inclusieve, veerkrachtige en gezonde gemeenschap, waarin alle inwoners een gelijke kans hebben om mee te doen en om zich te ontwikkelen tot wie ze kunnen én willen zijn.

Toekomstbeeld: Utrecht in 2040

Met deze visie geven we inzicht in hoe we willen werken aan ons Utrecht van de toekomst. Maar hoe ziet onze stad er dan eigenlijk uit? Dat omschrijven we in dit toekomstbeeld:

De geschiedenis van Utrecht, de stad van Sint Maarten, zit in het DNA van onze inwoners. Als je hier woont, deel je met elkaar en doe je iets voor een ander. In Utrecht hoort iedereen erbij. Of het nu gaat om jongeren, mensen uit de LHBTIQ+ gemeenschap of mensen met een beperking, ouderen en nieuwkomers: we zijn allemaal Utrechters en kijken naar dezelfde Dom.

De inwoners ervaren steun van het eigen netwerk: familie, vrienden en buurtbewoners. Hulp wordt steeds vaker in groepen aangeboden, waardoor inwoners meer bij elkaar betrokken zijn. Daarnaast maken we in 2040 volop gebruik van technologische ontwikkelingen zoals kunstmatige intelligentie (AI), zodat (zorg)professionals effectiever kunnen werken en meer tijd hebben voor persoonlijk contact.

De ongewenste (gezondheids)verschillen tussen Utrechters zijn stap voor stap verder verkleind. We hebben volop ingezet op het aanpakken van de belangrijkste oorzaken van deze verschillen.

Dat startte met genoeg geld om rond te komen en om mee te kunnen doen en met een betaalbaar dak boven je hoofd. Inwoners ervaren meer controle op hun dagelijks leven. Ze hebben minder stress over geld en zijn veerkrachtiger in moeilijke tijden.

Er zijn lastige keuzes gemaakt omdat er beperkte ruimte was in de stad. We zorgden ervoor dat de leefbaarheid niet verloren ging. Er is veel geïnvesteerd in de Utrechtse buurten waar de (risico's op) gezondheidsproblemen het grootst waren. In heel Utrecht is gezond eten, drinken en bewegen tegenwoordig vanzelfsprekend.

Ook in 2040 blijft opgroeien en opvoeden van kinderen een proces van vallen en opstaan. It takes a village to raise a child is een bekend gezegde in Utrecht. Aanstaande ouders ontmoeten elkaar al tijdens de zwangerschap en vinden steun bij elkaar. Kinderen leren samenleven en samen werken, ook op school. Door te investeren in een goede basis voor ouders is er in gezinnen minder stress en meer ruimte om vooruit te kijken.

Leidende principes

Om de ambities in de Sociale Visie de komende jaren te behalen en op koers te blijven, zijn vijf belangrijke principes opgesteld. Deze principes leggen we hieronder uit. Ze helpen de gemeente, organisaties en beroepskrachten in de stad bij de samenwerking met inwoners.

1 In alles wat we doen staat het dagelijks leven van Utrechters en eenvoud centraal

- We richten onze dienstverlening, zorg en ondersteuning in vanuit het dagelijks leven van inwoners.
- Eenvoud staat centraal in alles wat we organiseren en doen.
- Als goede oplossingen niet passen binnen de regels of procedures, kijken we naar wat past bij het doel van die regel of procedure en brengen we het probleem onder de aandacht.
- We werken samen en sturen niemand van het kastje naar de muur.

2 We maken samen de stad en gaan respectvol met elkaar om.

- We gaan respectvol met elkaar om en de gemeente geeft hierin het goede voorbeeld
- We zijn open en eerlijk, geven vertrouwen aan Utrechters, tonen lef, werken proactief aan inclusiviteit, diversiteit en duurzame relaties, en leren en verbeteren continu.¹
- We sluiten aan bij wat inwoners, hun netwerk en de gemeenschap zelf kunnen en wat zij nodig hebben om er voor elkaar te kunnen zijn.
- We praten mét en niet óver inwoners.
- We hebben allemaal een verantwoordelijkheid in het omgaan met schaarste. Daarom zijn we kritisch op wat we doen en wat echt nodig is.²

3 Ongelijk investeren voor gelijke kansen (OIGK)

- We willen de ongewenste verschillen in de stad verkleinen. Hiervoor benutten we het 'Raamwerk OIGK'³ We:
 - bieden een basis voor alle inwoners.
 - zorgen voor een eerlijke verdeling en stellen grenzen waar de luxe van de één ten koste gaat van de ander.
 - bieden maatwerk, zodat iedereen een eerlijke kans heeft.
- In sommige wijken of buurten en voor sommige inwoners⁴ doen we meer om de ongewenste verschillen te verkleinen.
- Dit kan betekenen dat de zorg, ondersteuning en dienstverlening niet altijd voor iedereen hetzelfde is en/of in dezelfde hoeveelheid beschikbaar is.

4 Voorkomen is beter dan genezen

- We bevorderen proactief het welzijn en de gezondheid van (groepen) mensen om risico's te voorkomen.
- Als er risico's zijn, onderkennen we die en handelen we ernaar om problemen te voorkomen.
- Als er toch problemen ontstaan, pakken we die tijdig aan.
- Zo voorkomen we problemen voor inwoners, onnodige kosten en inzet.

5 Focussen op het aanpakken van grondoorzaken

- Gemeente en partners focussen in praktijk en beleid (vanuit hun kerntaak) nog meer op het aanpakken van de diepere oorzaken van problemen.
- Om scherp te krijgen wat de grondoorzaken zijn, benutten we de kennis van Utrechters, praktijk en wetenschap.
- Dat geeft richting aan oplossingen en keuzes in uitvoering en beleid. Ook als het hierdoor spannend wordt, durven wij ervoor te gaan staan.

¹ Gemeente Utrecht (2024). [Beleidsnota Samen stad maken. Geen Utrecht zonder U. Leidende principes.](#)

² Met gezamenlijk bedoelen we hier: gemeente, partners en inwoners.

³ Gemeente Utrecht (2022). [Handreiking ongelijk investeren voor gelijke kansen.](#)

⁴ We benutten hiervoor de scheidslijnenmonitor: Gemeente Utrecht (2023). [Scheidslijnen in Utrecht.](#)

Verschilmakers

Omdat we onze mensen en middelen maar één keer kunnen inzetten, onderzochten we waarmee we het grootste verschil kunnen maken. Dit noemen we de ‘verschilmakers’. Als de gemeente beleid ontwikkelt of vernieuwt, moet dit bijdragen aan één of meer verschilmaker(s). Deze geven richting bij de besteding van geld of het doorvoeren van bezuinigingen. Ook geven ze richting aan taken die we van onze partners in de stad vragen. Want alleen samen maken we het verschil. Deze vier verschilmakers geven we de komende jaren prioriteit:

1. Financiële bestaanszekerheid: iedereen kan rondkomen

Als je niet voldoende geld hebt, kun je niet goed in je basisbehoeften voorzien. Dit gaat bijvoorbeeld over het kopen van gezond eten, het betalen van de huur of het kunnen verwarmen van je huis. Als je net genoeg geld hebt om dit te betalen, heb je nog steeds te weinig om mee te kunnen doen of om tegenslagen op te vangen. De stress die dat oplevert, veroorzaakt vaak weer andere problemen, zoals gezondheidsklachten. Als je deze zorgen niet hebt, heb je financiële bestaanszekerheid.

Ambitie: In Utrecht hebben inwoners voldoende financiële middelen om te voorzien in de belangrijkste levensbehoeften en onverwachte uitgaven, om onder andere te kunnen werken, deel te nemen aan sociale en culturele activiteiten en om te kunnen sporten.

Om deze ambitie te bereiken, nemen we bijvoorbeeld contact op met inwoners die recht hebben op (geld)regelingen en daar nu geen gebruik van maken. We werken daarnaast aan een arbeidsmarkt waar Utrechters een goede kans maken op een baan. In onze dienstverlening willen we de stress van de inwoner verlagen door inwoners op een laagdrempelige manier te helpen. We vragen ook dringend aan het Rijk om de financiële hulp aan mensen die niet goed rond kunnen komen te verhogen en makkelijker te maken.

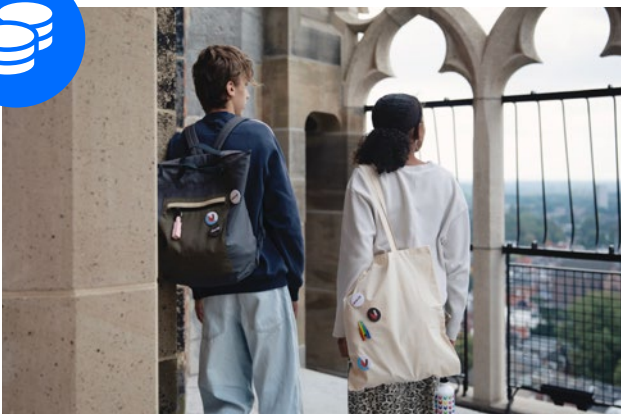
2. Een betaalbaar dak boven je hoofd: de noodzaak van passende huisvesting

Een (goed) dak boven je hoofd is een voorwaarde om gezond en gelukkig te leven. Een stabiel thuis maakt dat je ook een thuis kunt bieden aan je kinderen, jezelf kunt ontwikkelen, naar werk kunt zoeken en iets voor een ander kunt betekenen. Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met een tekort aan betaalbare woningen en een groeiende behoefte aan meer woonplekken voor Utrechters in een kwetsbare of bijzondere positie.

Ambitie: Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor Utrechters in een kwetsbare en bijzondere positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager of midden inkomen. We streven daarbij naar een stad waar dakloosheid in 2030 tot het verleden behoort.⁵

Om deze ambitie te bereiken, moeten we als (lokale) overheid de regie pakken en gaan sturen op de beschikbaarheid van betaalbare woonplekken, met name voor Utrechters in een kwetsbare positie. De gemeente zet in op het tot stand brengen van meer betaalbare woonplekken, het goed verdelen van beschikbare woonplekken en optimaal samenwerken met de regio. We gaan dakloosheid zoveel mogelijk voorkomen door bijvoorbeeld in te zetten op het voorkomen van schulden, op gemengd woonconcepten en op het versterken van het netwerk rond inwoners in een kwetsbare en bijzondere positie.

⁵ We committeren ons aan de ambitie in het [Nationaal Actieplan Dakloosheid](#) uit 2022

3. Kansrijk opgroeien: samen opgroeien

Kinderen die opgroeien in moeilijke omstandigheden hebben meer kans op problemen, zowel tijdens hun jeugd als later in het leven. We willen dat kinderen en jongeren een eerlijke kans krijgen om zich zonder veel problemen te ontwikkelen tot wie ze kunnen en willen zijn. Dit zorgt ervoor dat alle kinderen later gelijke kansen hebben om mee te doen in de samenleving.

Ambitie: In 2040 groeien kinderen in Utrecht op in een stabiele, gezonde, stimulerende en liefdevolle omgeving.

Om deze ambitie te bereiken, investeren we vooral in de eerste jaren van het leven van kinderen. Deze periode is heel belangrijk voor hun ontwikkeling en kansen voor de toekomst. We richten ons op de omgeving waarin het kind opgroeit, bijvoorbeeld door ouders en opvoeders te ondersteunen, en op kinderen en jeugdigen die opgroeien in een moeilijke situatie. Daarnaast zorgen we voor een gezonde omgeving voor de Utrechtse kinderen, waar onder andere ruimte is om te spelen, bewegen en ontwikkelen. Ook het onderwijs levert een belangrijke bijdrage aan gelijke kansen voor jeugdigen in de stad en aan kansrijk opgroeien.

4. Gezond samen leven: een zorgzame gemeenschap in een gezonde leefomgeving

Sociale contacten, steun in je eigen omgeving en een omgeving die gezonde leefgewoonten ondersteunt zijn belangrijk voor je gezondheid. Dit netwerk is niet alleen een belangrijke bron van hulp, het maakt je leven ook waardevol. Utrechters geven niet voor niets aan dat zij meer verbinding met elkaar willen en meer naar elkaar willen omkijken.

Nu de vraag naar zorg toeneemt, is het nog belangrijker dat inwoners op elkaar kunnen terugvallen. Dit alles vraagt, naast investeren in elkaar, ook om investeren in een gezonde omgeving waar je leeft en woont.

Ambitie: In Utrecht, de stad van Sint Maarten, is het uitgangspunt: als je in Utrecht woont, doe je iets voor een ander. Dat is vanzelfsprekend.

Ambitie: De leefomgeving in de stad versterkt het samen leven en de lichamelijke en mentale gezondheid.

Om deze ambitie te bereiken, bevorderen we gemeenschapskracht en het steunen van elkaar. Dat betekent: het gaat hierbij om de energie en het vermogen van een gemeenschap om problemen aan te pakken, elkaar te steunen en positieve veranderingen te maken door samen te werken en naar elkaar om te zien. Ook stimuleren we ontmoetingen. Dit doen we zodat inwoners elkaar kunnen ondersteunen en zich verbonden voelen met elkaar, met hun buurt en de stad. We willen een omgeving creëren die gezond samen leven ondersteunt en waarin de gemeente een actieve rol neemt in het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen. Inwoners worden uitgenodigd om te bewegen, gezond te eten en elkaar te ontmoeten.

Ambitie: Sport en bewegen verbindt en draagt bij aan een gezonde stad, met een sterke sport- en beweeginfrastructuur en vitale verenigingen als uitgangspunt.

Ambitie: Cultuur verbindt en draagt bij aan een gezonde stad, met een sterke culturele infrastructuur en vitale verenigingen als uitgangspunt.

Samen maken we Utrecht

Met dank aan veel Utrechters, partners en collega's konden we deze visie maken. Wetenschappelijke kennis, inzichten van inwoners en inzichten van partners die dagelijks in contact staan met Utrechters, vormen deze visie. Begin 2025 kon iedereen op de eerste versie van de visie reageren. Dankzij deze reacties werd de visie nog beter. Onze grote dank gaat dan ook uit naar iedereen die aan de visie heeft meegewerkt. Laat de SVU 2040 hét kompas zijn in hoe we samenwerken aan een inclusief, veerkrachtig en gezond Utrecht.

Sint Maarten als inspiratie

Utrecht is de stad van Sint Maarten, de stad van samen en van delen. Maarten van Tours is al sinds de vroege Middeleeuwen de beschermheilige van onze stad en hét gezicht van met elkaar delen en omkijken naar elkaar. Zo rond het jaar 350 was Maarten van Tours lid van de keizerlijke garde. Als onderdeel van zijn uniform droeg hij een rode mantel. Op een gure winterdag zag hij bij de stadspoort van Amiens een man die het koud had. Hij besloot zijn mantel te delen; met zijn zwaard sneed hij de mantel in tweeën.

Uitgave gemeente Utrecht:
Maatschappelijke Ontwikkeling, Volksgezondheid en Werk en Inkomen

December 2025

Utrecht.nl